

K diskusi o článku „Lehký dělostřelecký oddíl za přibližovacího pochodu a zjednání dotyku“.

(VR. 1932, čís. 4, str. 422.)

V poznámkách k uvedenému článku na stránce 422 se tvrdí, že bude nejlépe kreslit náčrt vztažných bodů v měřítku mapy bez zvětšování. Taková příprava náčrtku vztažných bodů, provedená styčným důstojníkem, by byla v našem případě (v zajištěném ubytování, kdy styčný důstojník má dostatek času) dosti povrchní.

Zběžným zvětšením mapy ve formě planimetrického náčrtku, v kterém se vynechá vše zbytečné, jest umožněna nejen jeho přehlednost, ale i možnost označiti v takovém náčrtku větší počet vztažných bodů, čímž bude usnadněno mnohdy i nemožné doplňování viditelných bodů z pozorovatelný (na př., když styčný důstojník s velitelem pěchoty jsou vpředu a velitel oddílu je vzadu na své pozorovatelně) a ulehčeno určování cílů, které nebudou právě v blízkosti nebo přímo u vztažných bodů (na př.: cíl na spojnici dvou vztažných bodů 42—47 můžeme určit takto: 42—47 $\frac{1}{4}$), což znamená, že na spojnici v jedné třetině od vztažného bodu 42 je cíl).

Francouzové používali ve válce nejen zvětšených planimetrových náčrtů, ale také fotograficky zvětšených úseků mapy, jimiž byli poděleni i velitelé pěších čet.

Zvětšených planimetrických náčrtů bylo používáno k ulehčení střelby, t. j. prvků pro střelbu a přenosy (směr a dálku).

Kreslit náčrty (vztažné body) v měřítku mapy, event. jen průsvitek, je málo vhodné, a to jak pro malou přehlednost (malý počet vztažných bodů a tedy nutné doplňování bodů až z pozorovatelů), tak i pro manipulaci s průsvitkou (pokřčení, kroucení a nesnadné přikládání průsvitky na mapu).

Konečně, máme-li přehledně zakreslený terén na mapě, nemusíme dělati náčrty a k označování bodů v terénu postačí nám čtvercový systém úseček a pořadnic, natištěný nebo zakreslený na mapě podle VV. 1930, čís. 33 (nehledě na jiné možné eventuality).

Naprosto nemohu však souhlasit s návrhem, aby vztažných bodů bylo málo. Jsem naopak toho názoru, že těchto vztažných bodů nemůže být nikdy dosti. Zdá se, že autor poznámek zaměňuje tyto vztažné body, které slouží dohodě mezi pěšákem a dělostřelcem, za vztažné body, pomocí nichž se dorozumívá velitel oddílu se svými veliteli baterií;

tento omyl vyplývá jasně z dalších řádků, kde autor navrhuje pořídit náčrt vztažných bodů teprve v terénu z pozorovatelný velitele oddílu. Není snad potřeba dokazovat, že by se teprve v terénu z pozorovatelný pořízený náčrt vztažných bodů, které by měly sloužit k dohodě mezi pěšákem a dělostřelcem, vůbec nikdy nedostal včas do rukou pěšáka, který má podle něho vyžadovati dělostřelecké palby. Nesmíme též zapomenouti, že se pohled postupujícího pěšáka na terén neustále mění a je tedy v každém okamžiku jiný, než pohled dělostřelce, jenž zůstává po určitou dobu na své pozorovatelně. Pěšák nemůže předem vědět, co s jednotlivých míst terénu uvidí, a proto znovu se zde přímo vynucuje potřeba, míti dostatek vztažných bodů pro dohodu mezi pěšákem a dělostřelcem. Nevidí-li tak dělostřelec některý vztažný bod přímo ze své pozorovatelný, jest jeho věcí, aby si cíl udaný pěchotou identifikoval především na mapě a pak přenesl znova do terénu. Nebude-li cíl ani potom vidět, bude se musit spokojiti pozorováním někoho jiného, kdo tam vidí, na př. styčného důstojníka, nebo se bude musit pěchota vzdát okamžité dělostřelecké podpory.

Má-li konečně styčný důstojník podle návrhu autorova na jednotlivých oddílových pozorovatelnách pořizovati náčrt vztažných bodů se souhlasem velitele oddílu, musíme připustiti přítomnost též velitele podporovaného praporu, od něhož se styčný důstojník nesmí odloučiti, a pak ovšem osobní styk umožní jistě to nejlepší spojení mezi zbraněmi.

Řešení vztažných bodů, pomocí nichž se dorozumívá velitel oddílu s veliteli baterií a což asi autor měl na mysli, viz na str. 1313 VR. 1931, čís. 11—12.

V 2. odstavci na straně 423 se vytýká, že byl kalkulován spojovací materiál až na konečný cíl.

Kalkulaci materiálu nelze ztotožňovati s plánem manévru. Vypracovati plán manévru předem až na konečný cíl, by bylo jistě chybné. Kalkulovat materiál však, a to materiál všech druhů, tedy i spojovací, až na konečný cíl, je nejen správné, ale i nezbytně nutné. Nepřítel mně sice může zhatiti můj plán manévru, ale nemůže mně „zhatiti“ terén, do něhož svá pojiťka vkládám. Nebude-li kalkulován spojovací materiál, a to velmi detailně, až na poslední cíl, vydáváme se velkému nebezpečí, že jej nebudeme míti po ruce v době, kdy ho bude nejvíce potřebl, poněvadž jsme jej vypotřebovali předčasně, nemajíce programu pro jeho užití.

Práce s kalkulací je nepatrná v poměru k užítku, neboť víme-li, jak máme personál a materiál zasazen, co máme hned k dispozici a co později, máme v boji za těžkých situací ulehčenu práci a můžeme se věnovati plně vlastnímu boji.

Návrh v třetím odstavci na straně 423, aby se velitel oddílu připojil za postupu k veliteli praporu, jest jen druhou možnou alternativou řešení, o jehož správnosti by rozhodla jen skutečnost.

Návrh v témže odstavci na vybudování telefonického spojení mezi velitelem oddílu a praporu počínaje 2. postupným cílem a priori, aniž se vyčká vývoj situace, představuje možné řešení, při němž na autora ovšem měla vliv znalost událostí, které následovaly, jichž by však ve skutečnosti neznal.

V posledním odstavci na str. 423 vytýká autor, že 4. a 5. baterie, určené k podpoře na 2. cíl, nebudou ještě na místě, když předvoj po překročení 1. cíle zahájí na něj postup, a protože teoreticky končí v tom oka-

mžiku úkol 6. baterie, která podporovala postup na 1. cíl, nebude prý mítí předvoj po určitou dobu dělostřeleckou podporu. Okolnost, že 4. a 5. baterie nebude včas na místě, je zjev normální, neboť v praxi se nám jen zřídka podaří vyřešit časově manévr dělostřelectva tak, aby přemísťující se sled baterií byl na místě přesně v okamžiku, kdy podporovaná jednotka překročuje cíl, od něhož má podporovati, nechceme-li ovšem tvořit místo dvou sledů sledy tři, což se zavádí ve francouzské armádě. (Tím dospíváme též k tvoření tří úplně stejných sledů [po bateriích]; uvádím to jen jako zajímavý dodatek k 1. části této diskuse.)

Toto všechno postřehl však též náš velitel oddílu, a proto, i když v jeho úvahách končí teoreticky úkol 6. baterie v okamžiku, jakmile předvoj dosáhl 1. postupného cíle, vyhrazuje si sám právo dát 6. baterii rozkaz k dalšímu pochodu, až baterie 4. a 5. budou pohotovы k podpoře. Tím může 6. baterie plnit dočasně úkol 4. a 5. baterie, pokud tyto baterie nebudou hotovy k palbě, ovšem často ne podle vlastního pozorování, nýbrž podle rozkazů velitele oddílu, s nímž musí býti stále ve spojení, byť i jen optickým.

Vidíme též na str. 1314 VR. 1931, čís. 11—12, že velitel oddílu dal 6. baterii znamení k pochodu teprve tehdy, až velitelé 4. a 5. baterie hlásili, že jsou pohotovы, a až byli velitelem oddílu přesně v terénu orientováni a dostali své úkoly, což se stalo v 5.15 hod., kdy předvoj skutečně již překročil 1. cíl.

Na str. 424 se vytýká opět, že ačkoli boj jest již v chodu, nenařizuje velitel oddílu stavbu telefonního vedení k styčnému důstojníkovi a spoléhá na běžce. Jediné z důvodů evičných byla zde zmínka o dodání depeše běžcem a později o dodání optické depeše.

Řešený námi příklad, spojení styčného důstojníka s velitelem oddílu skrze spojovací osu vyššího velitelství, byl proto tak volen, aby byla právě zdůrazněna důležitost a výhoda využití spojovací osy, poskytnuté nám vyšším velitelstvím.

Mírová evičení nemohou nám poskytnouti vždy takových možností. Telegrafní vojsko není s to, aby budovalo osy a příčky v takovém měřítku, protože jednak musí stavěti také síť pro ředitelství evičení a rozhodčí službu (kterých ve válce není), jednak nemůže převzít zřízenou již permanentní síť, sloužící jiným účelům.

Pisatel má tedy pravdu, že takové spojení je možné jen teoreticky — doplňujeme však „jen v míru“, nikoli však ve válce.

Pochybnosti, že spojovací osa pro tyto účely není zřizována, vyvrací článek 229 v návrhu na nový služební předpis G-VIII-1 „Použití os a příček“. („Nejlépe vystavěná spojovací síť minula by se s účinkem, kdyby se jednotky k ní nepřipojovaly. V boji se musí každé velitelství připojiti na síť...“)

Velitel divise, aby ulehčil svým podřízeným jednotkám potřebná spojení a aby sám měl vždy spojení se svými podřízenými, dává zřizovati telegrafním vojskem systém os a příček (zpravidla po dvou vedeních).

Tato síť s počátku je všem společná (velitelství, pěchotě, dělostřelectvu, jezdecku) a při zjednávání dotyku se specialisuje podle potřeby na síť velitelskou a dělostřeleckou.

Na konci spojovacích os budou zpravidla jen velitelé předvojů (praporů) a styční důstojníci dělostřelectva a snad nějaký zpravodajský orgán velitelství; proto je zbytečná obava, že vpředu budou spojovací osy plně

obsazeny, nehledě ani k tomu, že styční důstojníci dělostřelectva budou mít přednostní právo na spojovacích osách (viz návrh na služební předpis G-VIII-1, článek 274). Bude-li zřízena na spojovací ose PZÚ. (přední zpravodajská ústředna), musí mít spojovací osa větší počet vedení.

Jsou známy případy z války, kdy na jednom vedení (spojovací ose) střílelo i několik baterií a mimo to bylo možno ještě telefonicky odeslati důležitá hlášení jak nadřízenému velitelství, tak i zpraviteli sousedy o vlastní a nepřátelské situaci.*)

V našem případě byl dán předpoklad, že bude využito permanentního telefonního vedení, kterého zde bude podél státní silnice jistě dostatek. (Nebylo přihlíženo k telegrafní síti podél železniční dráhy.)

V nepříznivém případě, že by armáda pro svou potřebu zabrala většinu vedení a že by ponechala pro spojovací osu brigády jen dvě vedení, i tato dvě vedení budou plně vyhovovati i pro bezvadné telefonické spojení mezi styčným důstojníkem a velitelem oddílu, ovšem jen přechodně, než bude event. vybudována bitevní síť.

Přípojka styčného důstojníka ke spojovací ústředně ve Slaviči byla by v našem případě asi 700 m dlouhá, což bude jistě velmi výhodné nejen s hlediska šetření personálem, ale i materiálem.

Mírové zkušenosti neumožňují nám seznati všechny výhody využití spojovacích os a přiček velmi důležitých pro nás dělostřelce a nám nezbyvá nic jiného, než si v míru uvědomovati teoreticky to, co budeme opět chtít prakticky uplatňovati ve válce.

Při svém řešení otázky, spojení mezi styčným důstojníkem a velitelem oddílu, jsme ovšem neměli v úmyslu podporovati známou a mnohdy škodlivou snahu velitelů: „zasaditi spojovací jednotky co nejpozději“, neboť víme, že tato snaha, je-li špatně chápána, může býti často na újmu bojové pohotovosti.

Podplukovník Josef Větrovec:

Disponování dělostřeleckými pátracími orgány.

(K stejnojmennému článku v čís. 1—2 Vojenských rozhledů.)

V čísle 1—2 VR. 1932 bylo jednáno o použití pátracích orgánů více se stanoviska velitele dělostřelecké skupiny. Pokusím se řešiti tuto otázku se stanoviska velitele oddílu. Budou zde určité rozdíly.

Na začátku jsou vyjmenovány úkoly pátracích a styčných orgánů tak, jak jsou uvedeny v předpisech. Pokládám však za předčasné, aby velitel baterie neb oddílu posílal hned, jakmile dostane rozkaz k pochodu, automaticky jednu pátrací hlídku nadřízenému veliteli. Vždyť často na začátku pochodu nebudeme třeba ani vědět přesné příští použití oddílů (baterií) a příští organizaci velení! Velitel skupiny — kdyby skupina měla tři oddíly — měl by k dispozici tři pátrací hlídky, kterých by sotva

*) Systém spojovacích os a přiček řešili Němci teoreticky v roce 1909 a prakticky po prvé ve velkých manévrech v roce 1913. Za světové války bylo používáno tohoto systému více méně ve všech armádách.

Mjr. Alexander Bernay „Die Stammleitung“ — Verlag „Offene Worte“, Charlottenburg 4 — 1925.